

1.2 Pistejoukko koordinaatistossa

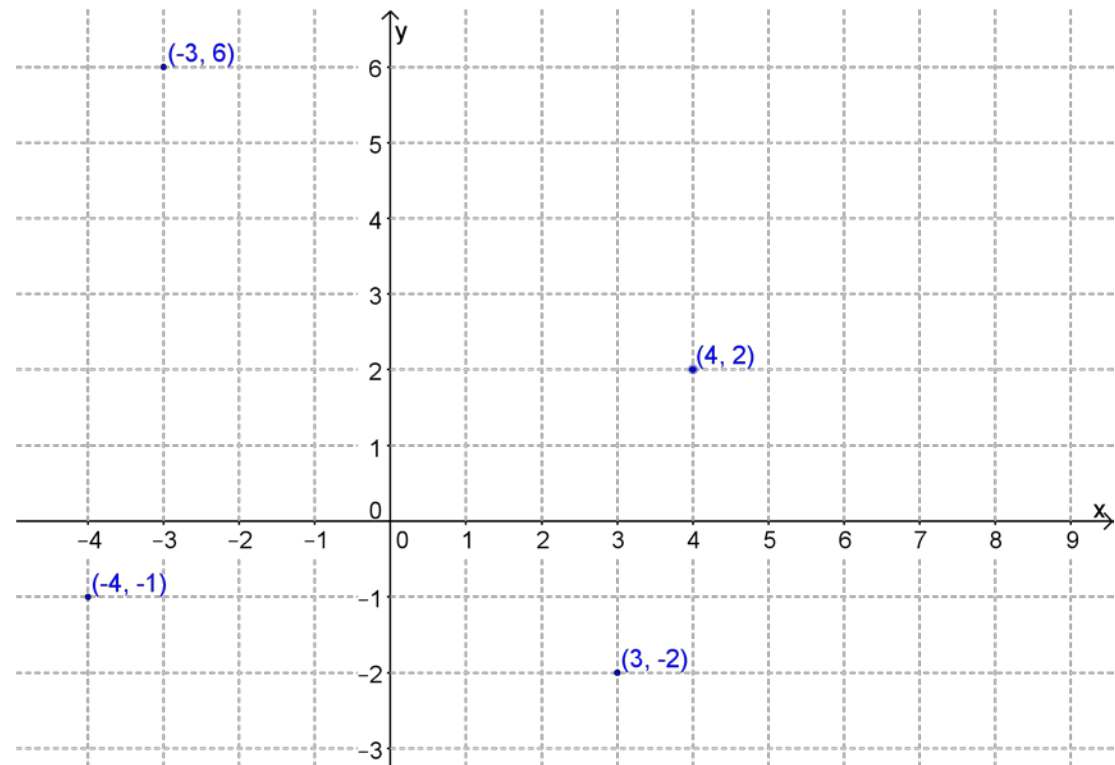
v 1.1

Kaksiulotteinen koordinaatisto

- Pisteitä, käyriä ja tasokuvioita voidaan tarkastella **kaksiulotteisessa koordinaatistossa**.
- Yleisin tällainen on suorakulmainen koordinaatisto, jossa vaaka-akseli nimetään **x-akseliksi** ja pystyakseli **y-akseliksi**, sekä koko koordinaatisto **xy-koordinaatistoksi**.

xy -koordinaatisto

- Pisteet kirjoitetaan muodossa (x, y)
- x -koordinaatin arvo kertoo pisteen sijainnin sivusuunnassa
- y -koordinaatin arvo kertoo pisteen sijainnin korkeussuunnassa

Koordinaatiston ideaa käytännössä (kirjassa Käyrän yhtälö)

- Opettajan *Todella kallis* -puhelinliittymän kustannukset ovat:
  - Kiinteä kuukausimaksu 5 €
  - 0,5 € / puhuttu minuutti
- Merkitään kuukauden puhelinlaskun suuruutta kirjaimella y
- Merkitään kuukauden aikana puhuttuja minutteja kirjaimella x

- Tällöin kuukausikustannuksia kuvaa sääntö

$$y = 5 + 0,5x$$

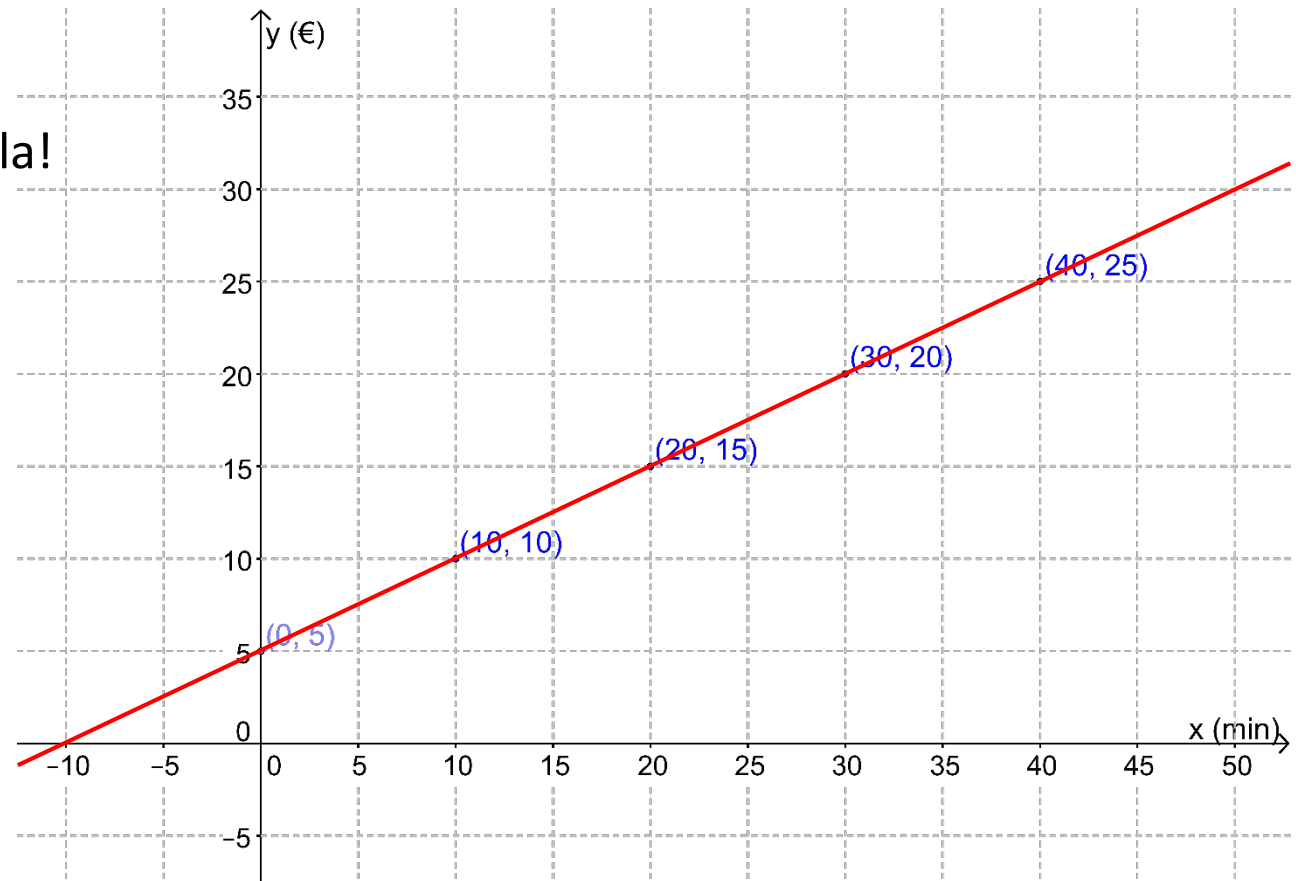
Puhelinlasku taulukossa

- Taulukoidaan hieman mahdollisia puhelinlaskuja

Puhutut minuutit x	Puhelinlasku $y = 5 + 0,5x$	(x, y)
0	$y = 5 + 0,5 \cdot 0 = 5$	(0,5)
10	$y = 5 + 0,5 \cdot 10 = 10$	(10,10)
20	$y = 5 + 0,5 \cdot 20 = 15$	(20,15)
30	$y = 5 + 0,5 \cdot 30 = 20$	(30,20)
40	$y = 5 + 0,5 \cdot 40 = 25$	(40,25)

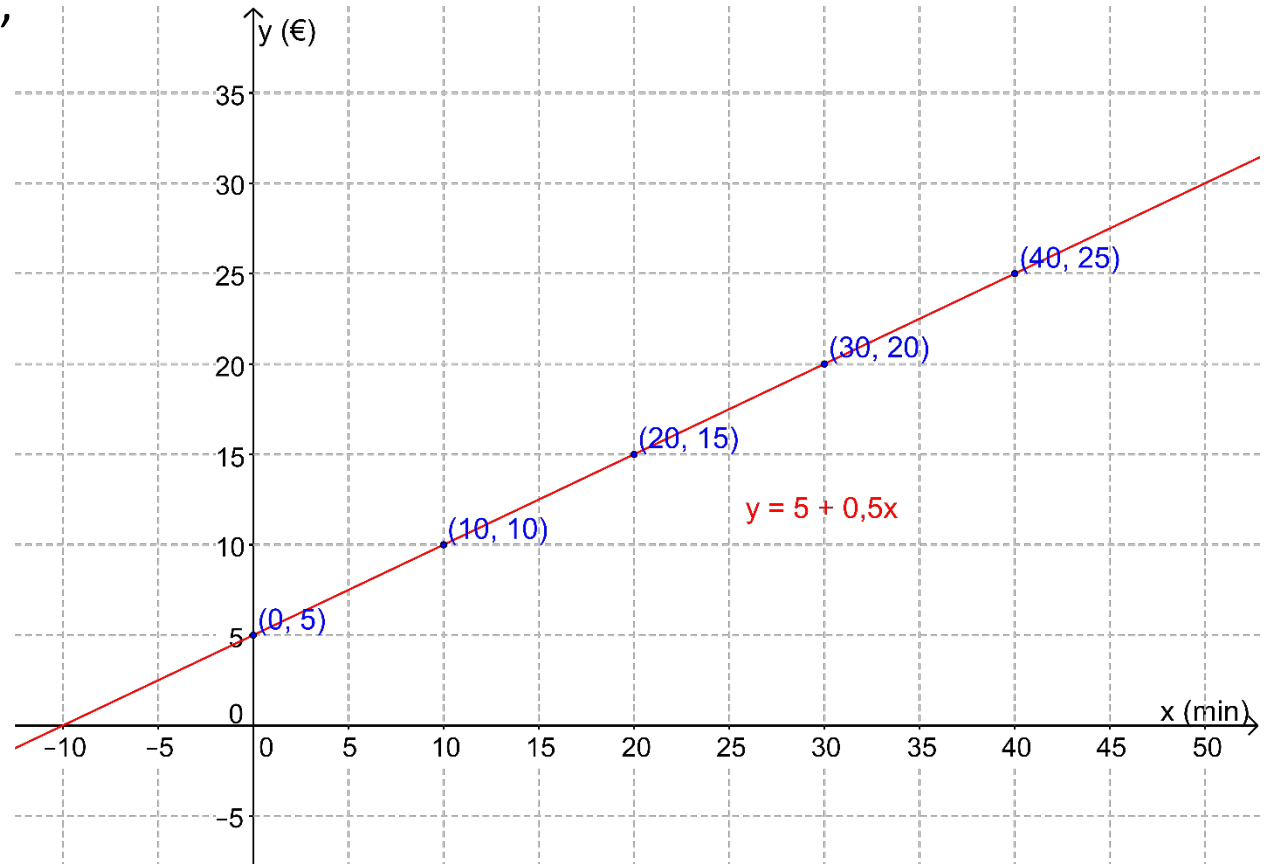
Puhelinlasku koordinaatistossa

- Sijoitetaan taulukon pisteet koordinaatistoon
- Pisteet näyttäisivät sijaitsevan suoralla!
- Piirretään suora

Puhelinlasku koordinaatistossa

- Suora kuvaa puhelinlaskun y suuruutta, kun puhutaan x minuuttia
- Suora koostuu äärettömästä määrästä pisteitä
- Kaikki suoran pisteet noudattavat sääntöä $y = 5 + 0,5x$!!!!!

Kuuluuko piste käyrälle?

- Kuuluuko piste $(35, 23)$ käyrälle $y = 5 + 0,5x$?
  - Eli jos opettaja on puhunut 35 minuuttia, voiko puhelinlasku olla 23 euroa?
- Sijoitetaan x :n arvo 35 yhtälöön $y = 5 + 0,5x$ ja katsotaan tuleeko y :n arvoksi 23.
  - $y = 5 + 0,5 \cdot 35 = 22,5 \neq 23$
- Piste $(35, 23)$ ei siis kuulu käyrälle $y = 5 + 0,5x$
  - Eli jos puhuttuja minuutteja on 35, ei puhelinlaskun pitäisi olla 23 euroa

Käyrän yhtälö

- Pisteet $(0, -2)$, $(1, -1)$, $(2, 2)$, $(3, 7)$ toteuttavat yhtälön $y = x^2 - 2$ (tarkista, jos et usko!)
- Kaikki pisteet, jotka toteuttavat yhtälön $y = x^2 - 2$, muodostavat **paraabelin**

